

1- יוצר אור ISSUES WITHIN THE TEXT OF

The text within the **ברכה** of **יוצר אור** presents us with several issues. The first issue that needs to be confronted is the fact that unlike other **ברכות**, the words for the opening **ברכה** are taken from a **פסוק** in **תנ"ך**:

ספר ישעיהו פרק מה' ז' – **יוצר אור ובורא חשך עשה שלום ובורא רע אני ה' עשה כל-אלה:**

In the following **גמרא** we learned that the word **רע** was removed because of **לישנא מעליא**:

ברכות דף יא' א' – משנה. בשחר מברך שתים לפניה ואחת לאחריה, ובערב מברך שתים לפניה ושתים לאחריה, אחת ארוכה ואחת קצרה. מקום שאמרו להאריך – אינו רשאי לקצר, לקצר – אינו רשאי להאריך, לחתום – אינו רשאי שלא לחתום, שלא לחתום – אינו רשאי לחתום. גמרא. מאי מברך? – אמר רבי יעקב אמר רבי אושעיא: (דף יא' ב') (ישעיהו מ"ה) **יוצר אור ובורא חשך. לימא: יוצר אור ובורא נונה? כדכתיב קאמרינן. – אלא מעתה: (ישעיהו מ"ה) עשה שלום ובורא רע, מי קא אמרינן כדכתיב? אלא, כתיב רע, וקרינן הכל, לישנא מעליא.**

There may be an additional basis for amending the wording of the **פסוק**. It is based on a rule found in the **תלמוד ירושלמי**. The rule is: **אין אומרינן ברכה פסוק**. It should be noted that the rule does not appear in **תלמוד בבלי**.

ירושלמי מסכת ברכות דף יא' א' – א"ר יודן מטבע קצר פותח בהן בברוך ואינו חותם בהן בברוך; מטבע ארוך פותח בהן בברוך וחותם בברוך. כל הברכות אחר חיתומיהן אין אומרים ברכה פסוק. התיב ר' יצחק בר' אלעזר קומי ר' יוסה מכיון דתימר אחר חיתומיהן אין אומרינן ברכה פסוק אמרינן חכימי הדין תלייא דהוא סבר מהו אחר חיתומיהן שאם היה עומד בשחרית ושכח והזכיר את של ערבית וחזר וחתם בשל שחרית יצא. א"ר אחא כל הברכות כעין חותמותיהן. ואילין דאמרינן צהלי ורוני יושבת ציון וגו' אין בו משום ברכה פסוק.

Why this rule is not mentioned in **תלמוד בבלי** is a mystery. However, the fact that the rule appears in **תלמוד ירושלמי** and not in **תלמוד בבלי** confirms that there were major differences between the **נוסח** that originated in **ארץ ישראל** and the **נוסח** that originated in **בבל**.

Does the rule **אין אומרינן ברכה פסוק** mean that a **ברכה** should not consist of words taken directly from a **פסוק**? Although the words in the rule can be translated in that fashion, the

1. It is not clear where in the **סידורים** that are available today this verse appears before a **ברכה**.

rule has not been interpreted in that manner. Here are two interpretations of the rule:

ספר האשכול (אלבק) הלכות תשעה באב דף רטו עמוד ב- וצועק על לעתיד לבא. כל הברכות אחר חותמיהן ואין אומר ברכה פסוק, כלומר אינו מזכיר פסוק לברו וחותר בו ברכה. ואלין דאמרי צהלי ורוני יושבת ציון וחותרין בברכה, אין בו משום ברכה פסוק. ושל תשעה באב נהגו כולי עלמא למימריה בבונה ירושלים, וסמכו אהא דאמור רבנן אע"פ שאמרו שואל אדם צרכיו בשומע תפלה אם בא לומר בסוף כל ברכה מעין ברכה אומר, ויש שנהגו בערבית ושחרית רחם ובמנחה נחם.

ספר שבולי הלקט ענין שבת סימן קכט- עוד נהגו לומר פסוקין של ברכות ונחמות לסימן טוב לפי שהיא תחלת השבוע, ויתן לך, יעבדוך עמים וכו' כסדר הכתוב בסידורים, וחותרין בא"י מלך מהולל בתשבחות. אך שמעתי בשם הר"ר אביגדור כהן צדק זצ"ל שאין ראוי לחתום. דקי"ל כל הברכות כולן פותח בהן בברוך וזה אינו אלא קריאה בעלמא, ומה מקום לברכה זו, הלכך היא ברכה לבטלה. וכן משמע מפירוש רבינו חננאל זצ"ל שהביא בפ"י מסכת תעניות מה שאומר בירושלמי כל הברכות אחר חותמיהן ואין אומר ברכה פסוק. ופירש כלומר אין מזכיר פסוק לברו וחותר בו ברכה. ואלין דאמרי צהלי ורוני יושבת ציון וחותרין בברכה אין בו משום ברכה פסוק. והר"ר אביגדור כהן צדק זצ"ל השיב לר' בנימין אחי נר"ו הכי פירושו. כל הברכות אחר חתימתן וצריך לומר בסופה של ברכה סמוך לחתימה לשון הדומה, ונמשך אחר החתימה ואין אומרים ברכה פסוק פי' אין אומרים פסוק של ברכה סמוך לחתימה, כגון בברכת השנים אל יאמר: ככתוב יצו ה' אתך את הברכה באסמך, או בימות הגשמים: יפתח ה' לך את אוצרו הטוב את וכו', או בברכת חולים אל יאמר: כל המחלה אשר שמתי במצרים וגו' או והסיר ה' ממך כל חולי וגו' וכיוצא בהן. וטעמא דמילתא מפני שנראה כמקדים ברכת עבד לרבו באומרו סמוך לחתימה פסוק שנאמר עיקרו בלשון ברכה להדיוט, אלא אם בא לומר פסוק, יאמר פסוק שמדבר בשבחו של מקום, ואם לאו יאמר בלשון שבה או לשון בקשה וחותר, וזה יהיה כעין חתימה ודומה לה. ואלין דאמרי צהלי ורוני יושבת ציון וגו' אין בה משום ברכה פסוק פי' הבא לאומרו בסמוך לחתימה דבונה ירושלים או סמוך לחתימה דמשמח ציון בבניה הרשות בידו ואין בו איסור משום ברכה פסוק. והכל הוא כבודו של מקום כי יגדל שמו בעולם בשובו את שבות עמו ואת שיבת ציון כי ברב עם הדרת מלך ואין מלך בלא פלטיץ והיא עיר קדשו קרית מלך רב הלכך שניהם ברכת הרב, עד כאן תשובת הרב.

The **פסוק** appears to support an argument that a **ברכה** should not consist of a **אבודרהם**:

ברכות השחר ד"ה ועתה אחזור- ואין לחתום בא"י למדני חקך משום דבירוש' (ברכות א', ח') סותר חתימה זו מפני שאין עושין פסוק ברכה. ורש"י פירש טעם אחר למה אין חותרין כך מפני שכל חתימה היא לשון הודאה שמודה לשם שיש לו כח למלאות בקשתו, אבל למדני חקך היא לשון בקשה ואין זה מטבע ברכה.

TRANSLATION OF SOURCES

'א-א' ברכות דף יא'-א-MISHNAH. In the morning two blessings are to be said before reciting Kriyat Shma and one after reciting Kriyat Shma. In the evening two are said before reciting Kriyat Shma and two after reciting Kriyat Shma, one long Bracha and one short Bracha. Where the Sages laid down that a long Bracha should be said, it is not permitted to say a short Bracha. Where they ordained a short Bracha, a long Bracha is not permitted. A prayer which they ordered to be concluded with a Bracha must not be left without such a conclusion; one which they ordered to be left without such a conclusion must not be so concluded.

GEMARA. What benedictions does one say in the morning? R. Jacob said in the name of R. Oshaia: 'Blessed are You who forms light and creates darkness'. Let him say rather: 'Who forms light and creates brightness'? — We keep the language of the Scripture. If that is so, what of the next words in the text, Who makes peace and creates evil: do we repeat them as they are written? It is written 'evil' and we say 'all things' as a euphemism.

'א-א' ברכות דף יא'-א-Rav Yudin said: a short Bracha begins with the word: Baruch but does not end with a line beginning with the word: Baruch. A long Bracha opens with the word: Baruch and ends with a line that begins with the word: Baruch. All Brachot end with words that are similar in theme to the words of the closing Bracha; one should not recite a Bracha after reciting a Verse. Rav Yitzchak asked a question: By using the term "achar chisoomayhem", does it not mean that if someone was praying the morning prayer and forgot and recited the evening prayer, he has fulfilled his obligation provided that he closed by reciting the morning Bracha. So Rav Echa responded: what should have been said is all the Brachot end with wording that matches the theme of the closing Bracha. We who recite Tzahali V'Roni Yoshevet T'zion just before reciting the closing Bracha are not violating the rule that a Bracha should not follow a verse.

ב עמוד דף רטו עמוד ב-All Brachot end with words that are similar in theme to the theme of the concluding Bracha and one does not recite a concluding Bracha after quoting a Verse, which means that one should not read a paragraph of Tefila that consists only of a verse and then is followed by a Bracha. Those who would read the verse: Tzahali V'Roni Yoshevet T'zion and follow that verse with a Bracha are not violating the rule of reciting a verse and then a Bracha. The fact that on Tisha B'Av that verse was recited before the Bracha of Boneh Yerushalayim, is not a problem. They are relying on the rule that although one can ask for anything he needs in the Bracha of Shomaya Tefila, if one wanted to add a request in any other Brachot of Shmona Esrei may do so provided that the request is similar in theme to the theme of the

Bracha. Based on that rule some would add in Maariv and Schacharit of Tisha B'Av the prayer Rachem and in Mincha they would add the prayer Nachem.

ספר שבולי הלקט ענין שבת סימן קכט - On Motzei Shabbat they had a custom to add to Maariv verses of Blessings and of Comfort as a positive sign because it was the beginning of the new week. They would recite such verses as Va'Yitain Licha, V'Yaavducha Amim in the order found in many Siddurim. They would then end the prayer with the Bracha of Melech MiHullal Ba'Tishbachot. But I heard in the name of Rav Avigdor Cohen Tzedek that it was not appropriate to end that prayer with a Bracha because the rule is that a long Bracha begins with a Bracha and this prayer is only a recital of verses. What is the purpose of reciting that Bracha. It therefore is a Bracha that is recited for no reason. It appears that Rabbenu Chananel held the same way by the fact that he quoted a section of Gemara from the Jeruslaem Talmud that related that what precedes a concluding Bracha should share the same theme as the concluding Bracha and a Bracha should not follow a Verse. He explained this rule to mean that one should not recite a Tefila which consists of only a verse from Tanach and then a Bracha. Those of us who recite the verse: Tzahali V'Roni Yoshevet Tziyon and follow that verse with a Bracha are not violating the rule of reciting a verse and then a Bracha. Rav Avigdor Cohen Tzedek answered my brother Rav Binyamin as follows: What does the term: Kol HaBrachot Achar Chimosaihem mean? The words that one recites just before a concluding Bracha should share the theme of the concluding Bracha. What does the term: Ain Omrim Bracha Pasuk mean? One should not recite a Verse whose theme is the goodness that G-d bestows upon us just before reciting a concluding Bracha (He gives several examples). The reason being that it should not appear that person praying is presuming that G-d will answer his prayer. If one feels the urge to include a verse before a concluding Bracha, he should recite a verse that represents praise of G-d or contains language of request. Those of us who recite Tzahali V'Roni Yoshevet Tziyon do not need to worry about violating the rule of Ain Omrim Bracha Pasuk. This means that reciting it before the concluding Bracha of Boneh Yerushalayim or just before the Bracha Misameach Tzion B'Vaneha (Tisha B'Av) is permitted and is not a violation of the rule of Ain Omrim Bracha Pasuk. The purpose is to extol the Honor of G-d because the glory of G-d's name will grow upon His returning His people to their land.

אבודרהם ברכות השחר ד"ה ועתה אחזור - One should not recite the verse "Lamdeini Chukecha" as the Bracha for learning Torah because of what is found in the Jerusalem Talmud that Ain Omrim Bracha Pasuk. Rashi provides another reason why not to recite those words as a Bracha. Every concluding Bracha should contain language that represents acknowledgment of the good that G-d provides us. The words: Lamdeini Chukecha represent words of request which is not the language used to coin Brachot.